

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 4 § i lagen om öppettider för detaljhandeln och frisersalonger

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att bestämmelsen om en näringsidkares rätt att hålla sin affär stängd i lagen om öppettider för detaljhandeln och frisersalonger ändras.

Bestämmelsen ska ändras så att en detaljhandelsbutik eller frisersalong i ett köpcentrum eller en motsvarande koncentration av affärer alltid ska ha rätt att hålla stängt en valfri veckodag per kalendervecka. Näringsidkaren ska ha rätt att hålla sin affär stängd oberoende av om de fallspecifika kriterierna uppfylls eller inte och rätt att bestämma den veckodag då affären eller frisersalongen hålls stängd. Bestämmelsen tilläm-

pas på en näringsidkare i vars affärsrörelse eller affärsrörelser regelbundet arbetar sammanlagt högst fem personer.

Lagen avses träda i kraft den 1 april 2014 och den ska tillämpas även på sådana avtal och därmed jämförbara arrangemang som ingåtts före lagens ikraftträdande. De avtal och därmed jämförbara arrangemang om öppettiderna för en detaljhandelsbutik eller frisersalong i ett köpcentrum eller en motsvarande koncentration av affärer som har ingåtts före lagens ikraftträdande ska bringas i överensstämmelse med denna lag inom fem månader från lagens ikraftträdande.

MOTIVERING

1 Inledning

Statsrådet lämnade en redogörelse för inverkningarna av liberaliseringen av butikernas öppettider till riksdagen (SRR 5/2012 rd) i december 2012. Lagstiftningen om utvidgade öppettider inom handeln, det vill säga lagen om öppettider för detaljhandeln och frisersalonger (945/2009), nedan affärstidslagen, har varit i kraft sedan december 2009. Enligt de gällande bestämmelserna får handel inte idkas på kyrkliga högtidsdagar, första maj, mors dag, fars dag eller självständighetsdagen. De dagligvarubutiker vars yta är högt 400 m² får betjäna sina kunder under fyra timmar mellan klockan 8 och 18 den sista av på varandra följande kyrkliga högtids-

dagar. På nyårsafton och valborgsmässoafton ska affärerna stängas klockan 18 samt på julafton och midsommarafton klockan 12. Lagstiftningen om utvidgat öppethållande ökade väsentligt antalet timmar för öppethållning. Affärstidslagen innehåller dessutom flera begränsningar av lagens tillämpningsområde varför öppettiden i vissa fall kan vara mer omfattande än vad som beskrivits ovan.

När riksdagen godkände regleringen om liberaliserat öppethållande för handeln år 2009 förutsatte den att statsrådet lämnar en redogörelse för den nya lagens inverkningsområde. Riksdagen förutsatte att rapporteringen ska gälla bl.a. hur bestämmelserna påverkat de anställda och företagen inom handeln, personalens trygghet, barndagvården, arbetsre-

sandet, privata företagares rekrytering av en första anställd och semesterförmåner, tillgången till tjänster i glesbygden och handelns struktur ur ett småföretagarperspektiv. Riksdagen godkände med anledning av redogörelsen ett ställningstagande enligt ekonomiutskottets betänkande (RSk 4/2013 rd). Riksdagen hade inte något att anmärka med anledning av redogörelsen men förutsatte

1. att regeringen vidtar åtgärder för att centralisera handläggningen av dispensansökningar

2. att regeringen vidtar åtgärder för att förbättra småföretagarnas ställning i köpcentrum

3. att regeringen inhämtar forskningsrön om öppettidernas inverkan på butikspersonalens säkerhet.

Regeringen förbereder koncentration av behandlingen av dispensansökningarna till ett regionförvaltningsverk. Avsikten är att behövliga ändringar av författningarna genomförs så att statsrådets förordning om regionförvaltningsverken (906/2009) ändras. Regeringen har också vidtagit åtgärder för att inhämta forskningsrön om butikspersonalens säkerhet.

När det gäller småföretagarnas ställning ansåg ekonomiutskottet i sitt betänkande (EkUB 7/2013 rd) att den lagstadgade rätten för företagare i köpcentrum eller motsvarande koncentration av affärer till en ledig dag i veckan inte utnyttjas fullt ut på det sätt som lagen avser. Enligt redogörelsen försvagar bristen på lediga dagar orken hos småföretagarna och öppethållningen på söndagar har huvudsakligen varit olönsam för småföretagarna.

Enligt den redogörelse som utskottet fått har avtalsfrihet och parternas ojämlika förhandlingsposition lett till bristen på lediga dagar. Utskottet påminner om att man genom lagstiftningen vid behov ska begränsa avtalsfriheten för att skydda den svagare parten. Utskottet konstaterar dessutom att det är skäl att följa med hur tillämpningspraxisen i fråga om bestämmelserna om ledig dag utvecklas och genom beslut om markanvändning och byggande säkerställa att företagarna hittar andra platser än köpcenter där de kan bedriva en företagsekonomiskt lönsam verksamhet.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Bestämmelser om en näringsidkares rätt att hålla sin affär stängd finns i 4 § i affärstidslagen. Enligt bestämmelsen får en näringsidkare inte genom avtal eller något annat därmed jämförbart arrangemang förpliktas att hålla sin detaljhandelsbutik eller frisersalong i ett köpcentrum eller en motsvarande koncentration av affärer öppen alla veckodagar, om det inte kan visas att det är nödvändigt för köpcentrumet eller affärskoncentrationen i fråga att butiken eller salongen hålls öppen och att detta är skäligt med hänsyn tagen till arten, omfattningen och lönsamheten av näringsidkarens näringsverksamhet samt övriga förhållanden. Avtalsvillkor eller andra därmed jämförbara arrangemang till nackdel för företagaren vilka strider mot bestämmelsen är enligt lag utan verkan mot näringsidkaren.

Enligt motiveringen till bestämmelsen syftar bestämmelsen till att garantera näringsidkaren åtminstone en ledig dag i veckan som kan vara söndag eller annan veckodag. Avsikten är dock att skydd ges endast då arten av näringsidkarens verksamhet förutsätter det. Enligt motiveringen är ett typiskt exempel på en part som är i behov av skydd ett företagarett detaljhandelsföretag vars avtalspartner är en företrädare för ett affärscentrum eller en motsvarande koncentration av affärer. Det huruvida en näringsidkare har rätt att hålla sin affär stängd prövas alltså från fall till fall. För att någon rätt att hålla affären stängd inte ska uppstå ska de kriterier angående nödvändighet och skälighet som anges i paragrafen vara uppfyllda. Bestämmelsen tillämpas i princip på alla avtal om öppettider, såsom hyresavtal och överenskommelser som träffats och arrangemang som avtalats av köpmannaföreningar sinsemellan.

Enligt statsrådets redogörelse till riksdagen (SRR 5/2012 rd) har Finland cirka 80 köpcentra med butiker som har cirka 34 000 anställda. Konsumentforskningscentralens utredning från 2011 avslöjar att ett köpcentrum har i allmänhet 20–100 butiker som årligen besöks av 1–10 miljoner kunder. Företagsammansättningen vid köpcentra är sådan att i genomsnitt 27 procent av företagen är såda-

na företag som tillhandahåller tjänster, det vill säga kaféer, restauranger, hälso- och sjukvårdstjänster och offentliga tjänster. Av de butiker som finns i köpcentra är en betydande del specialaffärer såsom kläd- och skobutiker, affärer som säljer inredningsartiklar eller butiker som säljer hälso- och skönhetsartiklar. Dagligvarubutikernas andel av alla butiker i köpcentra är cirka fyra procent. Beslut om öppettiderna för köpcentra och motsvarande affärskoncentrationer fattas från fall till fall. Enhetliga öppettider utgör en del av köpcentrumens affärskoncept. För en del köpcentra gäller enhetliga öppettider endast vissa evenemang och kampanjer och för andra köpcentra året om. Särskilt köpcentrumen i stadskärnan inom huvudstadsregionen och köpcentrumen i regioncentra har enhetliga öppettider året om.

När beslut om öppettiderna för ett köpcentrum fattas bedöms lönsamheten i förhållande till de timmar under veckan som centret är öppet. Många faktorer påverkar öppettiderna för ett köpcentrum. Sådana är marknadsläget, konsumentefterfrågan, centrumets läge och det servicekoncept som valts. Konkurrensläget inom handeln påverkas också av den ökande handeln på nätet. Köpcentrumen konkurrerar med näthandeln där konsumenten kan göra sina inköp vid den tidpunkt som han eller hon själv väljer. Köpcentrumens konkurrensställning i förhållande till näthandeln påverkas av hur lättillgängligt centret är, om centret har öppettider som tillgodoser konsumenternas behov samt av konsumenternas erfarenheter av handlandet vid köpcentret.

Enligt den ovan nämnda redogörelsen har lönsamheten hos butikerna i köpcentra sjunkit med 32 procent till följd av affärernas utvidgade öppettider. Enligt den utredning som förbundet Erikoiskaupan liitto gjort har söndagsöppethållningen i ett köpcentrum huvudsakligen varit olönsamt för två tredjedelar av butikerna. Enligt Konsumentforskningscentralens utredning ansåg 78 procent av köpcenterledningen att det var lönsamt att hålla hela köpcentret öppet under alla veckodagar. Företagare, butikschefer och kedjeledningen däremot ansåg att det inte nödvändigtvis är lönsamt att hålla affären öppen alla veckodagar. Många företagare ansåg att det totala an-

talet kunder förblir detsamma trots att butiken hålls öppen på söndagar och senare på kvällen under vardagarna. Då det totala kundantalet inte ökar och de utvidgade öppettiderna medför större kostnader blir lönsamheten sämre. Enligt den utredning som Förbundet för finsk handel hade gjort ansågs det utvidgade öppethållandet dock ha haft en positiv inverkan på lönsamheten inom varuhandeln.

Bestämmelser om öppettiderna för köpcentra finns i köpcentrumföreningars stadgar, i kedjeavtal och i hyresavtal. När en näringsidkare etablerar sig i ett köpcentrum, förbinder sig näringsidkaren i allmänhet att iaktta de öppettider som gäller för köpcentrumet i fråga. Dessutom är de näringsidkare som bedriver verksamhet i ett köpcentrum i allmänhet medlemmar i köpmannaföreningen och förbinder sig således att följa föreningens regler som också innehåller bestämmelser om gemensamma öppettider. Enligt den utredning som föreningen Kauppakeskusyhdistys genomfört ansåg 61 procent av företagen i stora köpcentra att det var skadligt för affärsverksamheten om en del affärer höll stängt på söndagar. I små köpcentra ansåg 41 procent av företagen att det var skadligt med tanke på den egna affärsverksamheten om en del affärer höll stängt på söndagar.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet ansåg i sitt utlåtande (AjUU 2/2013 rd) att bestämmelsen om begränsning av den så kallade tvångsöppethållningen har tolkats på olika sätt i affärscentrumen. Utskottet betonar att småföretagare i affärscentrum ska tillförsäkras möjligheter att hålla butiken stängd åtminstone en dag i veckan utan risk för att hyresavtalet blir uppsagt. Utskottet finner det angeläget att bestämmelsen eller dess tolkning preciseras i detta avseende.

Av Konsumentforskningscentralens utredning år 2011 framgår det att 61 procent av de företagare som bedriver affärsverksamhet i ett köpcentrum upplevde att deras ork minskat på grund av de utvidgade öppettiderna. I köpcentra hinner var fjärde köpman-företagare knappast hålla någon ledig dag alls. Av sådana företagare verkade över 70 procent vid företag som hade 2–5 arbetstagare. Näst störst av gruppen bland de företagare som inte kunde hålla en ledig dag i

veckan var företag som hade 6–10 arbetstare. Vid enmansföretag eller företag med fler än 50 anställda uppstod det inga problem att hålla en ledig dag.

Av utredningen framgår dessutom att cirka 40 procent av företagen inte hade upplevt diskussionen om öppettider inom köpcentrumet som konstruktivt. Nästan hälften av företagen uppskattade att verksamheten vid köpcentrumet hade fortsatt på samma sätt som förut också efter den nuvarande affärstidslagens ikraftträdande. Enligt en utredning som gjorts av Förbundet för finsk handel år 2012 höll 45 procent av affärerna i affärs- eller köpcentra, koncentrationer av superstorkoncentrationer av utrymmeskrävande handel öppet varje dag under veckan. Av den utredning som Företagarna i Finland och förbundet Erikoiskaupan liitto gjort 2012 framgick det att cirka en tredjedel av de köpmän som besvarade enkäten inte hade någon möjlighet att hålla affären stängd en dag i veckan på det sätt som avses i 4 § i affärstidslagen.

3 Föreslagna ändringar

Förbättring av småföretagares ställning i köpcentra och tillämpning av bestämmelsen

I propositionen föreslås det att 4 § i affärstidslagen ändras så att en näringsidkare ska ha rätt att hålla sin affär eller frisersalong i ett köpcentrum eller en motsvarande koncentration av affärer stängd under en valfri dag i veckan utan fallspecifik prövning. Någon rätt att hålla affären stängd enligt 4 § existerar dock inte under en sådan kalendervecka då handel inte får idkas alla veckodagar. I likhet med bestämmelsen i den gällande affärstidslagen ska ett avtalsvillkor eller därmed jämförbart arrangemang till nackdel för näringsidkaren som strider mot bestämmelsen vara utan verkan mot näringsidkaren. Bestämmelsen ska tillämpas även på sådana avtal och därmed jämförbara arrangemang som ingåtts före lagens ikraftträdande. Målet är att förbättra ställningen för småföretagare i köpcentra oberoende av den tidpunkt då företagen i fråga har etablerat sig i köpcentret. I fråga om köpcentra omfattar kravet att iakttas enhetliga öppettider samtliga affärer som

finns i köpcentret och således gäller behovet att genom lag trygga småföretagares rätt att hålla sin affär stängd under en dag i veckan i lika hög grad samtliga småföretagare i ett köpcentrum.

Propositionens syfte är att förbättra småföretagares ställning i köpcentra. I motsats till nuläget ska det inte vara möjligt att begränsa näringsidkarens rätt att hålla sin affär stängd en dag i veckan. Oklarheterna vid tolkningen av den gällande bestämmelsen, prövningen från fall till fall och parternas ojämlika ställning har ökat den rättsliga osäkerheten när det gäller bestämmelsens innehåll och lett till att näringsidkarens rätt att hålla sin affär stängd inte har förverkligats på det sätt som lagstiftaren avsett.

Ett alternativ till den föreslagna ovillkorliga rätten för småföretagare att hålla sin affär i ett köpcentrum stängd en dag i veckan skulle vara att precisera de förutsättningar att begränsa rätten att hålla affären stängd som anges i den gällande lagstiftningen. Detta skulle dock inte skapa tillräcklig klarhet i nuläget. Med beaktande av småföretagarnas ojämlika förhandlingsposition i förhållande till köpcentra eller andra stora näringsidkare, ansågs en bestämmelse som lämnar rum för tolkning inte tillräckligt förbättra småföretagarnas ställning jämfört med nuläget. Det är inte möjligt för lagstiftaren att i förväg beskriva och specificera alla de situationer där öppethållandet av en affär skulle vara nödvändigt ur köpcentrets synvinkel eller skäligt ur näringsidkarens synvinkel. En viss tolkning av bestämmelsen skulle kunna etableras genom rättspraxis, men ingen rättspraxis har uppstått kring den gällande bestämmelsen. Det är osäkert, om det skulle uppstå någon rättspraxis ens efter det att bestämmelsen preciseras. Till bedömningen bidrog också det att parterna inom handeln vid sina ömsesidiga förhandlingar inte kunnat enas om hur den nuvarande bestämmelsen ska tolkas eller preciseras.

Småföretagarnas ställning i köpcentra skulle också kunna förbättras genom att man genom lag förkortade de öppettider som är tillåtna inom detaljhandeln i allmänhet eller i köpcentra i synnerhet. Sedan 1960-talet har utvecklingstrenden varit liberalisering av öppettiderna inom detaljhandeln för att öppetti-

derna bättre skulle svara mot konsumenternas och handelns behov. Lagstiftningen har reviderats så att också arbetstagarna har kunnat acceptera den. Enligt den ovan nämnda redogörelsen anser 83 procent av konsumenterna att öppethållningen på söndagar är bra kundservice. Ekonomiutskottet anser i sitt betänkande (EkUB 7/2013 rd) att regleringen i huvudsak har visat sig fungera som önskat. Ekonomiutskottet ansåg dessutom att lagstiftningen varit i kraft endast en kortare tid, varför det är viktigt att man fortsätter att följa med vilka effekter regleringen ger.

Småföretagarnas förutsättningar att idka affärsverksamhet kan främjas också genom att man vid markanvändningen och byggandet beaktar också utbudet på sådana affärslokaler utanför köpcentra som lämpar sig för småföretagare. Eventuella ändringar i markanvändningen och byggandet har dock långsiktiga verkningar och de skulle, åtminstone inte till att börja, omedelbart inverka på småföretagares ställning i köpcentra.

Tillämpningsområdet för den föreslagna bestämmelsen

Ekonomiutskottet har i sitt betänkande (EkUB 16/2009 rd) i samband med stiftandet av den gällande affärstidslagen konstaterat att begreppet näringsidkare bör ges en bred tolkning. Med begreppet näringsidkare avses en fysisk eller juridisk person som yrkesmässigt saluför, köper, säljer eller annars mot vederlag förvärvar eller överlåter varor eller tjänster. Detta skulle vara ändamålsenligt också när den föreslagna bestämmelsen ska tolkas. Begreppet näringsidkare har ett likadant innehåll som i lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet (1061/1978) och i lagen om reglering av avtalsvillkor mellan näringsidkare (1062/1993).

Liksom i den ikraftvarande affärstidslagen omfattar näringsidkarens rätt sådana detaljhandelsbutiker och frisersalonger som finns i ett köpcentrum eller en motsvarande koncentration av affärer. Med köpcentrum och en motsvarande koncentration av affärer avses samma sak som i den nuvarande affärstidslagen. Liksom i den nuvarande affärstidslagen ska bestämmelsen omfatta alla avtal och motsvarande juridiska förpliktelser

kring öppettider som är bindande för näringsidkaren, såsom hyresavtal, köpmannaföreningars stadgar och andra avtal. Det som är väsentligt med tanke på tillämpningen av bestämmelsen är att näringsidkarens affär eller frisersalong som omfattas av kravet angående öppethållande finns i ett köpcentrum eller en motsvarande koncentration av affärer.

Näringsidkarens rätt att hålla sin affär eller frisersalong stängd motiveras med att det i verkligheten handlar om en bestämmelse som ska skydda småföretagaren. Ekonomiutskottet har i sitt betänkande (EkUB 16/2009 rd) konstaterat att bestämmelsen i fråga om öppethållningsreglerna kompletterar lagen om reglering av avtalsvillkor mellan näringsidkare samt skälighetsprövningen enligt 36 § i lagen om rättshandlingar på förmögenhetsrättens område genom att den påverkar ställningen för ojämlika förhandlingspartner i och med att den skyddar den svagare parten.

Bestämmelsen ska tillämpas på en näringsidkare som har detaljhandelsbutik eller frisersalong i ett köpcentrum eller en motsvarande koncentration av affärer och i vars affärsrörelse eller affärsrörelser regelbundet arbetar sammanlagt högst fem personer. Det är ändamålsenligt att i lag exakt fastställa storleken hos den näringsidkare som skyddas av bestämmelsen för att det inte ska uppstå någon rättslig osäkerhet om vilka småföretagare som omfattas av bestämmelsens tillämpningsområde.

Liksom i den gällande affärstidslagen berör bestämmelsen således också så kallat kedjeavtal om affären i fråga finns i ett köpcentrum, trots att kedjeavtalet inte ingåtts med köpcentret eller en motsvarande koncentration av affärer. Med kedjeavtal avses här ett avtal som en detaljhandlare ingår med en näringsidkare som sköter administrationen av en kedja om att verksamhet bedrivs enligt ett viss enhetligt affärskoncept. Detta innebär till exempel att alla affärer i kedjan har samma firmanamn, logo, varusortiment och ofta likadan exteriör. Det är nödvändigt att bestämmelsen tillämpas på kedjeavtal för att förhindra kringgående av bestämmelsen och för att trygga småföretagarnas ställning. Bestämmelsen ska omfatta också sådana näringsidkare som ingår avtal om verksamhet i köpcentrumet för endast en kortare tid, t.ex.

under en viss kampanj eller ett visst evenemang.

Butikerna i ett köpcentrum håller huvudsakligen öppet på vardagar mellan klockan 9 och 21, på lördagar mellan klockan 9 och 18 samt på söndagar mellan klockan 12 och 18, varvid den sammanlagda öppettiden blir 75 timmar. Om den genomsnittliga veckoarbetstiden för en arbetstagare är cirka 36 timmar, behöver ett småföretag i ett köpcentrum kalkymässigt räknat minst tre personers arbetsinsats för att butiken ska kunna hållas öppen alla de affärstimmar som enligt lag är tillåtna. Den föreslagna bestämmelsen ska tillämpas på en näringsidkare som sysselsätter regelbundet minst fem personer inklusive företagarens egen arbetsinsats för att bestämmelsen skulle vara tillräckligt flexibel och möjliggöra olika slags arbetstidsarrangemang. En fysisk person som är förlig och har möjlighet att ordna med tillräcklig veckovila för sig själv om en butik som finns i ett köpcentrum regelbundet sysselsätter minst fem personer. Det som alltså är avgörande med tanke på bestämmelsens tillämplighet är antalet personer som en viss näringsidkare sysselsätter och inte antal personal per arbetsskift.

Till det personantal som avses i bestämmelser räknas både de anställda och företagarens egen arbetsinsats. Bestämmelsen utgår inte från årsverken utan antalet personer som regelbundet arbetar i en affär. Huruvida arbetstagarna står i direkt anställningsförhållande till den näringsidkare som har en affär i ett köpcentrum eller en motsvarande koncentration av affärer eller om denne använder så kallad hyrd arbetskraft saknar betydelse. Till antalet arbetstagare räknas också deltidsanställda eftersom arbetet inom detaljhandeln för det mesta består av deltidsarbete enligt arbets- och näringsministeriets publikation 6/2013. Vikariat påverkar inte antalet personal. Exempelvis när en person som arbetar regelbundet i affären under mammaledigheten eller alterneringsledigheten ersätts av en vikarie ändras inte antalet personer som sysselsätts av affären till följd av arrangemanget. Säsongsarbetskraften, såsom säsongsbiträden vid jul, ska inte beaktas när antalet personal räknas. Om det i affären eller frisersalongen regelbundet arbetar sådan arbetskraft som vid behov kallas till arbete, ska så-

dan personal räknas med i antalet personal. Om till exempel en person alltid kallas för att arbeta i affären eller frisersalongen på lördagar, ska denna person räknas med i antalet personal. Om den person som kallas till arbete byts ut påverkar detta inte personalantalet utan det som är avgörande är det regelbundna behovet av arbetskraft.

Om en näringsidkare har flera affärsrörelser i ett köpcentrum, bestäms tillämpligheten av bestämmelsen på basis av det sammanlagda antalet personer som arbetar i dessa. Huruvida affärsrörelserna finns i ett och samma köpcentrum eller i olika köpcentra saknar betydelse i sammanhanget. I fråga om så kallade kedjeaffärer räknas dock antalet personal på basis av det sammanlagda antalet personer som sysselsätts av en självständig näringsidkares affärsrörelser som tillhör kedjan.

Veckodag då affären får hållas stängd

I förslaget fastställs inte villkoren för stängning av affären i detalj. När det gäller köpcentra handlar frågan om att hålla affären stängd om vilken veckodag affären i ett köpcentrum skulle kunna vara stängd. Under beredningens gång har det föreslagits att man i lag ska föreskriva att söndagen ska vara den veckodag då en småföretagare skulle kunna hålla sin affär stängd som olönsam. Om man i lag föreskrev om den veckodag då affären ska hållas stängd, skulle detta dock inte göra det möjligt att flexibelt beakta de affärsmässiga skillnaderna mellan köpcentra, säsongsvariationerna eller ändringarna i affärsklimatet. Det kan finnas skillnader i affärsverksamheten vid olika köpcentra beroende bland annat på centrets läge och säsongsvariationerna i efterfrågan, vilket också har betydelse när det gäller lönsamma öppettider. En flexibel reglering gör det möjligt att fatta beslut om lämplig lösning från fall till fall på affärsmässiga grunder.

Ett annat alternativ är att detaljerna kring stängningen av affären ska omfattas av avtalsfriheten. Eftersom intressen för de affärer som finns i ett köpcentrum ofta är motstridiga när det gäller öppethållning, skulle det kunna vara svårt för näringsidkarna att komma överens om saken. Småföretagarnas ojämlika förhandlingsposition i förhållande

till köpcentra skulle kunna göra det svårare att förhandlingsvägen hitta en lösning som tar hänsyn till småföretagarnas intressen. När det gäller köpcentra finns bestämmelser om öppettider också i företagarföreningars stadgar om vilka beslut fattas ofta så att rösträtten bestäms enligt affärsarealen.

Enligt förslaget har en småföretagare som bedriver verksamhet i ett köpcentrum rätt att bestämma vilken veckodag som affären ska hållas stängd. Rätten att bestämma veckodagen skulle trygga småföretagarens ställning och innebära en smidig lösning. En eventuell nackdel skulle kunna vara oenhetliga stängningsdagar, om olika småföretagare skulle komma fram till sinsemellan olika lösningar. De näringsidkare som är verksamma i ett köpcentrum skulle på frivillig basis kunna ha så enhetliga öppettider som möjligt.

4 Propositionens konsekvenser

Näringsidkaren ska inte ha någon skyldighet att motivera sitt beslut att hålla affären stängd utan denne ska fritt få bestämma om saken. Småföretagarens beslut påverkas sannolikt av hur lönsamt öppethållandet är och av företagarens ork. Genom propositionen tryggas småföretagarnas rätt till en dags veckovila samt rätt att i en större omfattning än nuförtiden bestämma om affärens öppethållning utifrån sina egna utgångspunkter.

Bestämmelsen tillämpas på en näringsidkare i vars affärsrörelse eller rörelser i ett köpcentrum regelbundet arbetar sammanlagt högst fem personer inklusive företagaren själv. Konsumentforskningscentralen gjorde år 2011 en utredning om tillämpningen av 4 § i affärstidslagen och om arrangemangen för ledig dag för sådana näringsidkare som är verksamma i ett köpcentrum. När det gäller lediga dagar visade sig konsumentforskningscentralens utredning att av företagen i ett köpcentrum är företag med 2–5 anställda de mest ”kritiska”: drygt 70 procent av de företagare som inte alls hann ta ledigt var verksamma vid sådana företag. På andra plats bland de företag där företagaren inte alltid kunde hålla en ledig dag i veckan var företag med 6–10 arbetstagare. I utredningen har antalet arbetstagare räknas enligt antalet personer och inte enligt antalet årsverken. Till ar-

betstagare räknades också företagaren själv samt deltidsanställda och andra timanställda personer som arbetade regelbundet vid tidpunkten för undersökningen. Genom den föreslagna bestämmelsen tryggas rätten till en ledig dag i veckan för de småföretagare som enligt utredningen hade svårast att utöva sina rättigheter.

Det är svårt att uppskatta hur stor del av de affärer som finns i köpcentra skulle kunna hållas stängda på basis av den föreslagna bestämmelsen. Konsumentforskningscentralens enkät besvarades av 515 affärer som finns belägna i något köpcentrum: Av dessa var cirka 30 procent köpmannaföretagare som sysselsatte 1–5 personer inklusive företagaren. Då man beaktar också kedjeaffärer och andra affärer, sysselsatte 56 procent av butikerna i köpcentra högst fem personer. Enligt den utredning som gjorts av föreningen Kaupakeskusyhdistys sysselsätter 55 procent av de företag som finns i köpcentra högst fem personer inklusive företagaren.

Ur köpcentrens och kundernas synvinkel skulle öppettiderna för affärerna i köpcentret vara mer oenhetliga och svårare att förutsäga än nuförtiden. Alla affärer som skulle ha rätt att hålla stängt en dag i veckan kommer nödvändigtvis inte att använda sig av denna rätt. Den föreslagna bestämmelsen hindrar inte heller näringsidkarna i ett köpcentrum från att på frivillig basis iakta så enhetliga öppettider som möjligt. En enhetlig praxis skulle göra det lättare för konsumenterna att göra sina inköp och skulle också sannolikt ha en positiv inverkan på kundtillströmningen.

Det är svårt att i förväg uppskatta hur det faktum att småföretagare eventuellt oftare än nuförtiden håller sina affärer stängda en dag i veckan kommer att påverka antalet kunder som besöker köpcentra och näringsidkarnas omsättning. Kundtillströmningen i köpcentra är störst på vardagskvällar och under veckoslut. Antalet kunder hos köpcentra kan minska särskilt på söndagar, om småföretagare allmänt väljer söndagen som den dag då de håller sina affärer stängda. Småföretagarnas ekonomiska ställning skulle kunna förbättras om man avstod från olönsamt öppethållande, men lönsamheten för andra företag i köpcentrumet skulle kunna försämrats.

Den föreslagna bestämmelsen kan ha också negativa effekter på småföretagarnas ställning. Det kan bli svårare för småföretagare att få tillträde till köpcentra om dessa hellre söker sådana näringsidkare som går med på att iaktta enhetliga öppettider. Om antalet småföretagare i köpcentra minskar kan detta resultera i att utbudet på varor och tjänster inte är så mångsidigt som tidigare.

Enligt förslaget ska den nya bestämmelsen om rätt att hålla affären stängd tillämpas på både de avtal och därmed jämförbara arrangemang som ingåtts före lagens ikraftträdande och de avtal som ingås efter lagens ikraftträdande. Enligt den uppskattning som föreningen Kauppakeskusyhdistys gjort finns det cirka 4 000 affärslokaler och hyresavtal om sådana lokaler i köpcentra eller motsvarande koncentrationer av affärer. Enligt föreningens uppskattning är majoriteten av hyresavtalen visstidsavtal och en typisk hyresperiod är mellan tre och fem år.

Den föreslagna regleringen påverkar inte konkurrensen mellan småföretagare om befintliga affärslokaler i köpcentra, eftersom den ska tillämpas oberoende av den tidpunkt då en näringsidkare har etablerat sig i ett köpcentrum. Om den nya regleringen tillämpades endast på sådana avtal som ingås efter lagens ikraftträdande, skulle nya småföretagares möjligheter att etablera sig i ett köpcentrum för någon tid framöver försämrats i förhållande till de företag som redan etablerat sig i köpcentret.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid arbets- och näringsministeriet. Innan beredningen av propositionen inleddes ordnade ministeriet ett diskussionsmöte för organisationerna inom handeln i syfte att försöka hitta metoder för förbättra småföretagarnas ställning i köpcentra. Till mötet inbjöds företrädare för följande organisationer: föreningen Suomen Kauppakeskusyhdistys, Förbundet för finsk handel rf, Finlands Dagligvaruhandel rf, Företagarna i Finland rf och Erikoiskaupan Liitto ry samt Centralhandelskammaren. Slutsatsen blev att organisationerna inom handeln genom ömsesidiga förhandlingar ska söka efter en lösning som ba-

serar sig på självreglering. Tidsfristen för förhandlingarna löpte ut vid utgången av augusti 2013. Parterna kunde inte hitta en lösning som de kunde enas om. Efter detta bereddes en proposition om ändring av lagstiftningen som tjänsteuppdrag vid arbets- och näringsministeriet.

Utlåtande om propositionsutkastet begärdes av justitieministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Konkurrens- och Konsumentverket, förbundet Erikoiskaupan liitto ry, Förbundet för finsk handel, Centralhandelskammaren, Finlands Dagligvaruhandel rf, föreningen Suomen Kauppakeskusyhdistys samt Företagarna i Finland. Social- och hälsovårdsministeriet hade inte några ändringsförslag i fråga om propositionen. I sitt utlåtande tog justitieministeriet upp särskilt frågan om lagens retroaktiva verkan. Justitieministeriet ansåg att det inte förelåg något hinder för att bestämmelsen skulle ha en retroaktiv verkan. I grundlagsutskottets praxis har förbudet att retroaktivt ingripa i ett avtalsförhållande inte blivit absolut. Justitieministeriet fäste dock uppmärksamhet vid att en tillräcklig övergångstid bör reserveras för köpcentra och de näringsidkare som är verksamma i sådana. Konkurrens- och konsumentverket förespråkar total avreglering när det gäller öppettiderna. När det gäller en näringsidkares rätt att hålla sin affär stängd påpekade verket att detta eventuellt har sina risker som har att göra med småföretagares möjligheter att få tillgång till affärslokaler samt det faktum att utbudet kan begränsas på ett sätt som är negativt ur konsumenternas synvinkel.

Förbundet Erikoiskaupan liitto understödde förslaget att mångtydigheten ska elimineras och att bestämmelsen ska tillämpas retroaktivt. Vad som menas med näringsidkare bör i bestämmelsen definieras mer exakt. Som småföretag ska betraktas åtminstone en affär där i genomsnitt fem personer arbetar och ett mikroföretag med endast få verksamhetsställen. Man bör i lag bestämma att söndagen är den veckodag då affären kan hållas stängd. Företagarna i Finland understödde förslaget att prövningen från fall till fall ska slopas i lagen och att lagen ska tillämpas på samtliga avtal som ingåtts före lagens ikraftträdande. Enligt föreningen bör man ännu överväga

möjligheten att lämna kedjeavtal utanför bestämmelsens tillämpningsområde samt förslaget att i lag bestämma att söndagen är den dag då affärerna kan hållas stängda.

Förbundet för finsk handel och Finlands dagligvaruhandel ansåg att det inte fanns något behov av att ändra lagen. Om lagen trots allt ändras, ska den inte tillämpas retroaktivt. De ansåg dessutom att som småföretag ska definieras en näringsidkare som i sin tjänst har högst tre personer inklusive näringsidkaren. Föreningen Kauppakeskuyhdistys ansåg att det inte finns något behov att ändra lagen och understöder total liberalisering av öppettiderna. Om lagen trots detta ändras, ska som småföretagare definieras ett företag som utöver företagaren sysselsätter färre än tre personer, som inte tillhör någon affärskedja och som står i direkt avtalsförhållande till köpcentret. Centralhandelskammaren understöder företagens avtalsfrihet och självreglering samt beklagar att någon lösning som baserar sig på självreglering inte kunde hittas. Centralhandelskammaren ansåg att det inte finns behov av retroaktiv reglering, och att bestämmelsen inte ska tillämpas på kedjeavtal. Utlåtande gavs dessutom av förbundet Asunto-, toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI ry, som representerar fackorganisationerna för ägare, byggherrar, användare, investerare och serviceproducenter när det gäller fastigheter och infrastruktur. Rakli ry ansåg att problemen med småföretagarnas ork inte kan lösas på det föreslagna sättet. Om regeländringen dock betraktas som nödvändig, bör begreppet näringsidkare definieras mer exakt.

Efter remissförfarandet ordnade arbets- och näringsministeriet ett diskussionsmöte för alla de parter av vilka utlåtande hade begärts. Vid mötet behandlades bestämmelsens tillämpningsområde, möjligheten att i lag bestämma den veckodag då affärerna hålls stängda samt bestämmelsens retroaktiva verkan och övergångsperiodens tillräckliga längd. Efter diskussionsmötet begränsades bestämmelsens tillämpningsområde till att gälla företag vid vilka fem personer arbetar i stället för de tio personer som tidigare hade föreslagits. Till förslaget fogades också en bestämmelse om företagarens rätt att bestämma den veckodag då affären ska hållas stängd. Ett nytt utkast till regeringens propo-

sition skickades ännu efter detta ut på en begränsad remiss. Remissinstanserna upprepade sina tidigare ståndpunkter. Av remissinstanserna ansåg Förbundet för finsk handel, Centralhandelskammaren, Finlands Dagligvaruhandel rf samt föreningen Suomen Kauppakeskuyhdistys ry att bestämmelsens tillämpningsområde fortfarande är för vitt. Förbundet Erikoiskaupan liitto ansåg att bestämmelsens tillämpningsområde ska utvidgas. Företagarna i Finland ansåg att rätten att hålla affären stängd ska inte vara beroende av företagets storlek.

6 Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft den 1 april 2014. Lagen ska tillämpas också på sådana avtal och motsvarande arrangemang som ingåtts före lagens ikraftträdande eller som ingås under övergångsperioden. Köpcentrumen och de näringsidkare som bedriver verksamhet i dem ska ges tillräckligt lång tid för att de ska hinna ändra praxisen med affärernas öppettider. På frivillig basis kan man i köpcentra iaktta så enhetliga öppettider som möjligt. En tillräckligt lång övergångsperiod behövs också för att affärernas hyresavtal, köpmannaföreningars stadgar och motsvarande andra arrangemang kring öppettiderna ska hinna genomföras.

På de avtal som ingåtts före den föreslagna lagens ikraftträdande tillämpas i fem månaders tid efter det att den föreslagna lagen trätt i kraft de bestämmelser som var i kraft vid lagens ikraftträdande. De avtal som ingåtts före den föreslagna lagens ikraftträdande ska bringas i överensstämmelse med den föreslagna lagen inom fem månader från lagens ikraftträdande. På de avtal som ingås efter lagens ikraftträdande tillämpas den föreslagna lagen utan någon övergångsperiod.

7 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

Propositionen har konsekvenser för gällande avtalsförhållanden, om avtalet i fråga har ingåtts under den nuvarande affärstidslagens giltighetstid eller tidigare. Bestämmelsen om rätten att hålla affären stängd en dag i veckan ska tillämpas på avtal och med dem jämför-

bara arrangemang om verksamhet vid ett köpcentrum oavsett när avtalet har ingåtts. De faktiska verkningarna av den föreslagna bestämmelsen om att hålla affären stängd skulle dock gälla tiden efter att lagen trätt i kraft.

Ett retroaktivt ingripande i avtalsförhållanden mellan enskilda är i princip problematiskt ur grundlagens synvinkel. Egendoms-skyddet enligt 15 § i grundlagen tryggar också varaktigheten hos avtalsförhållanden i och med att den tryggar så kallade berättigade förväntningar i ekonomiska frågor. Avtalsparterna har rätt att lita på att avtalsförhållandena och den lagstiftning som reglerar sådana rättigheter och skyldigheter som av väsentlig betydelse för dem består. Retroaktivt ingripande i avtalsförhållanden genom lagstiftning är dock inte absolut förbjudet av grundlagsrättsliga skäl eftersom det inte är fråga om kärnområdet i de grundläggande fri- och rättigheterna (t.ex. GrUU 36/2010 rd).

Villkoret för retroaktivitet är att det finns ett särskilt tungt samhälleligt behov. Regleringen om öppettider har ändrats sedan 1960-talet så att öppethållningstiden har utökats. Den senaste versionen av affärstidslagen, som trädde i kraft 2009, ökade öppethållningen på söndagar inom särskilt detaljhandeln, eftersom affärerna tilläts att ha öppet på söndagarna året om. I samband med reformen av affärstidslagen år 2009 intogs i lagen också bestämmelser om näringsidkarens rätt att hålla sin affär stängd en dag i veckan för att trygga dennes rätt till en ledig dag. Enligt 4 § i den gällande affärstidslagen får en näringsidkare inte genom avtal eller något annat därmed jämförbart arrangemang förpliktas att hålla sin detaljhandelsbutik eller frisersalong i ett köpcentrum eller en motsvarande koncentration av affärer öppen alla veckodagar, om det inte kan visas att det är nödvändigt för köpcentrumet och att detta är skäligt med hänsyn tagen till näringsidkaren.

Ekonomiutskottet konstaterade i sitt betänkande (EkUB 7/2013 rd) att bristen på lediga dagar försvagar orken hos småföretagarna och att öppethållningen på söndagar huvudsakligen varit olönsam för småföretagarna. Eftersom den gällande lagens syfte inte har uppnåtts på det sätt som lagstiftaren avsett

och då riksdagen har förutsatt att småföretagarnas ställning i köpcentra ska förbättras finns det också ett tungt samhälleligt motiv för att stifta denna lag.

Å andra sidan har grundlagsutskottet ansett i sina ställningstaganden att skyddet för berättigade förväntningar och tillitsskyddet accentueras ännu mer när det är fråga om en specialordning som ursprungligen tillkommit genom lag (t.ex. GrUU 45/2002 rd, GrUU 25/2005 rd). Näringsidkarens rätt som baserar sig på prövning från fall till fall är ett arrangemang som skapats särskilt genom lag. I ett sådant fall accentueras både detaljhandlarnas och köpcentrumens berättigade förväntningar och tillitsskyddet när det gäller rättsläget varaktighet. Vid regleringen av öppettiderna handlar det dock om sådan omständighet i anslutning till detaljhandels verksamhetsmiljö som traditionellt är hård reglerad. Företagarna på en marknad som är kraftigt reglerad har inte anledning att förvänta sig att lagstiftningen förblir oförändrad under alla förhållanden på samma sätt som företag som verkar på en i mindre grad reglerad marknad (t.ex. GrUU 31/2006 rd). En tillräckligt lång övergångsperiod behövs dock, så att företagets ställning inte blir oskäligt svår och att företag har tid på sig att anpassa verksamheten till de förändrade bestämmelserna inom den tid som lagstiftaren förutsatt (t.ex. GrUU 41/2010 rd och GrUU 58/2010 rd).

Skyddet för berättigade förväntningar har enligt grundlagsutskottets åsikt samband med rätten att lita på att lagstiftningen om rättigheter och skyldigheter som är väsentliga i ett avtalsförhållande fortbestår. Denna typ av frågor kan inte regleras på ett sätt som i oskäligt hög grad försämrar avtalsparternas rättsliga ställning (t.ex. GrUU 42/2006 rd, GrUU 21/2004 rd). Den föreslagna bestämmelsen motsvarar den gällande bestämmelsen i fråga om sitt syfte och huvudsakligen också i fråga om innehållet. Prövningen från fall till fall ska dock slopas och ovillkorlig rätt att hålla affären stängd en dag i veckan ska införas.

Liksom nuförtiden ska bestämmelsen tillämpas på en näringsidkare vars detaljhandelsbutik eller frisersalong finns i ett köpcentrum eller en motsvarande koncentration av affärer. Den föreslagna bestämmelsen om

näringsidkarens rätt att hålla sin affär stängd en dag i veckan ska dock tillämpas endast på sådan näringsidkare i vars affärsrörelse eller rörelser i ett köpcentrum regelbundet arbetar sammanlagt högst fem personer inklusive företagaren själv. Vid prövningen från fall till fall av möjligheten att begränsa rätten att hålla affären stängd enligt den gällande affärstidslagen beaktas begränsningens skälighet med hänsyn tagen till arten, omfattningen och lönsamheten av näringsidkarens näringsverksamhet samt övriga förhållanden ur köpcentrets synvinkel.

Enligt motiveringarna till den gällande lagen kan det anses som självklart att de stora företagen inom handeln inte omfattas av den avsedda rätten. Tillämpningsområdet för den föreslagna bestämmelsen ska alltså inte ändras väsentligt jämfört med den gällande bestämmelsen. Den föreslagna regleringen påverkar inte väsentligt sådana avtalsförhållanden som har ingåtts under den nuvarande affärstidslagens giltighetstid.

När man bedömer huruvida den föreslagna regleringen kan tillämpas på avtal som ingåtts före den nuvarande lagens ikraftträdande bör man beakta att förhållandena har ändrats till följd av den gällande affärstidslagen. Den gällande affärstidslagen gjorde att antalet öppethållningstimmar ökade betydligt särskilt på söndagar. En näringsidkare som har etablerat sig i ett köpcentrum eller en motsvarande koncentration av affärer innan den nuvarande affärstidslagen trädde i kraft har inte kunnat bereda sig på den utökade öppethållningen till följd av lagändringen. Småföretagare har således ett stort behov av lagstadgad rätt att hålla sina affärer stängda en dag i veckan. I praktiken har köpcentrumen inte alltid krävt att en affär ska hållas öppen sju dagar i veckan på grund av att avtalet har ingåtts innan den nuvarande lagen trätt i kraft. Trots att enhetliga öppettider är en väsentlig del av köpcentrumens och motsvarande affärskoncentrationers affärsverksamhetskoncept, ändras nuläget inte väsentligt till följd av förslaget.

Den föreslagna bestämmelsen är en nödvändig och effektiv metod att förbättra småföretagarnas ställning i köpcentra. Den gäl-

lande regleringen lämnar rum för tolkning och detta har haft som följd att affärer inte alltid kunnat hålla stängt på det sätt som lagstiftaren avsett. Detta har kunnat försämra småföretagarnas ork och affärens lönsamhet. Förslaget tryggar småföretagarnas rätt att hålla sin affär stängd en dag i veckan i och med att den gällande bestämmelsens mångtydighet elimineras. Att utsträcka rätten till ledig dag retroaktivt till samtliga avtal är en nödvändig metod för att trygga ställningen av de småföretagare som bedriver verksamhet i köpcentra.

Att förbättra småföretagarnas ställning i köpcentra innebär skydd av den svagare parten i ett avtalsförhållande. Bestämmelsen ska tillämpas på småföretagare och syftet med bestämmelsen är att säkerställa veckovilan för en fysisk person som är småföretagare och förbättra småföretagares valfrihet att bestämma om öppettiderna utifrån sina egna företagsekonomiska utgångspunkter. När möjligheten att stifta en lag med retroaktiv verkan i vanlig lagstiftningsordning övervägs, ska betydelsen av tillräcklig veckovila och sådan valfrihet som är förenlig med affärsverksamhet för fysiska personer som är småföretagare samt den ekonomiska ställningen för köpcentra och motsvarande koncentrationer av affärer bedömas som ett samhälleligt intresse. Grundlagsutskottet har ansett tidigare (t.ex. GrUU 9/2008 rd, GrUU 10/2007 rd) att när skyldigheterna gäller juridiska personer med stor förmögenhetsmassa ska lagstiftaren i princip ha större spelrum med hänsyn till egendomsskyddet än när bestämmelserna har mycket omedelbara effekter för de fysiska personerna bakom den juridiska personen. Det är alltså inte fråga om orimlig inblandning i egendomsskyddet.

På ovan anförda grunder kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning. På grund av de aspekter som har att göra med egendomsskyddet anser regeringen det dock önskvärt att grundlagsutskottets utlåtande om propositionen inhämtas.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 4 § i lagen om öppettider för detaljhandeln och frisersalonger

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om öppettider för detaljhandeln och frisersalonger (945/2009) 4 § som följer:

4 §

*En näringsidkares rätt att hålla sin affär
stängd*

En näringsidkare har rätt att hålla sin detaljhandelsbutik eller frisersalong i ett köpcentrum eller en motsvarande koncentration av affärer stängd en valfri veckodag under sådana kalenderveckor då yrkesmässig detaljhandel och frisersalongsverksamhet får idkas alla dagar i veckan.

Ett avtalsvillkor och därmed jämförbart arrangemang som strider mot 1 mom. är utan verkan mot näringsidkaren.

Bestämmelserna i denna paragraf tillämpas på en näringsidkare i vars affärsrörelser enligt 1 mom. regelbundet arbetar sammanlagt högst fem personer.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På de avtal och därmed jämförbara arrangemang som ingåtts före denna lags ikraftträdande tillämpas i fem månaders tid efter lagens ikraftträdande de bestämmelser som var i kraft vid lagens ikraftträdande. Ett avtal och därmed jämförbart arrangemang som ingåtts före denna lags ikraftträdande ska bringas i överensstämmelse med denna lag inom fem månader från lagens ikraftträdande.

Helsingfors den 12 december 2013

Statsminister

JYRKI KATAINEN

Arbetsminister *Lauri Ihalainen*

Bilaga
Parallelltext

Lag

om ändring av 4 § i lagen om öppettider för detaljhandeln och frisersalonger

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om öppettider för detaljhandeln och frisersalonger (945/2009) 4 § som följer:

Gällande lydelse

4 §

*En näringsidkares rätt att hålla sin affär
stängd*

En näringsidkare får inte genom avtal eller något annat därmed jämförbart arrangemang förpliktas att hålla sin detaljhandelsbutik eller frisersalong i ett köpcentrum eller en motsvarande koncentration av affärer öppen alla veckodagar, om det inte kan visas att det är nödvändigt för köpcentrumet eller affärskoncentrationen att butiken eller salongen hålls öppen och att detta är skäligt med hänsyn tagen till arten, omfattningen och lönsamheten av näringsidkarens näringsverksamhet samt övriga förhållanden.

Ett avtalsvillkor *eller* därmed jämförbart arrangemang som strider mot 1 mom. är utan verkan mot näringsidkaren.

Föreslagen lydelse

4 §

*En näringsidkares rätt att hålla sin affär
stängd*

En näringsidkare har rätt att hålla sin detaljhandelsbutik eller frisersalong i ett köpcentrum eller en motsvarande koncentration av affärer stängd en valfri veckodag under sådana kalenderveckor då yrkesmässig detaljhandel och frisersalongsverksamhet får idkas alla dagar i veckan.

Ett avtalsvillkor *och* därmed jämförbart arrangemang som strider mot 1 mom. är utan verkan mot näringsidkaren.

Bestämmelserna i denna paragraf tillämpas på en näringsidkare i vars affärsrörelser enligt 1 mom. regelbundet arbetar sammanlagt högst fem personer.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På de avtal och därmed jämförbara arrangemang som ingåtts före denna lags ikraftträdande tillämpas i fem månaders tid efter lagens ikraftträdande de bestämmelser som var i kraft vid lagens ikraftträdande. Ett avtal och därmed jämförbart arrangemang som ingåtts före denna lags ikraftträdande ska bringas i överensstämmelse med denna lag inom fem månader från lagens ikraftträdande.
